

İdare Sözleşme Dışı İlave İş Yaptırması

Konu : İdare Sözleşme Dışı İlave İş Yaptırması Hakkında Mahkeme Kararı

Karar Veren Mahkeme: Yargıtay 15. Hukuk Dairesi

Karar Tarihi: 26.03.1996

Karar Sayısı : E: 1996/1430, K:1996/1586

Olay Özeti Karar ve Sonuç:

Davacı yüklenicinin, 26.9.1988 günlü sözleşme ile davalı belediyeye ait park inşaatını üstlendiği, süre uzatımı sonucu işi ikmal edip 12.12.1988 tarihinde teslim ettiği, toplam 78.911.602 TL. tutan iş parasından 54.564.823 TL. ödendiği ileri sürülerek, ayrıca ödenmesi gereken 2.434.677 TL., KDV ile birlikte 26.781.450 TL. alacağın vadeli mevzuata ödenen faiz oranıyla tahsili dava edilmiştir. Davalı yanca verilen cevapla 9.007.482 TL. tutarında beş kalem işin sözleşmeye dâhil edilmediği, bu işlerin belediyece yapılacağıının encümente kararlaştırılmış bulunduğu, sözleşmenin 8. maddesi uyarınca fiyat farkı talep edilemeyeceği, kötü ifaya rağmen ayıpların yüklenici tarafından giderilmediği, kabul eden görevli hakkında soruşturma yapıldığı bildirilerek davanın reddi istenilmiş, fazla ödemediği ötürü dava hakkı saklı tutulmuştur. Mahkemece; işle ilgili evrak celbedilmiş, mahallinde yapılan keşif sonucu bilirkişilerden alınan rapora dayanılarak 24.236.381,82 TL.'nin tahsiline karar verilmiş, bu karar davalı yanca temyiz edilmiştir.

1) Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle, özellikle yapıldığı inkar edilemeyen sözleşme dışı beş kalem işin belediyece yapılmış olduğunun kanıtlanamamış olmasına göre tarafların aşağıdaki bendlerin kapsamı dışında kalan temyiz

itirazları yerinde görülmemiştir.

2) Bilirkişi, çözümü özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde oy ve görüşüne başvurulanan kişidir. Hakimlik mesleğinin gerektirdiğı genel ve hukuki bilgi ile çözümü mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez (HUMK. m. 275). Aksine tutum yargı erkinin bağımsız hakimlerce kullanılmasını öngören anayasal kurala da aykırı olur. Ayrıca yargılanmanın sürat ve az masrafla yapılması ilkesini de zedeler. Somut olayda uyuşmazlığa esas olan ve 2886 sayılı Yasanın 81. maddesine göre yapılan sözleşme hükümlerinin yorumu hakime aittir. Hukuki bilgiyi gerektiren bu husus bilirkişi düşüncesine terkedilemez. Kaldı ki bilirkişi mütalaası da hakimi bağlamaz (HUMK. m. 286). Bundandır ki noksan, müphem ya da yansızlığı kuşkuğu görülen raporların varlığında, ek rapor alması, dahası yeniden seçilecek bilirkişilere başvurusu için kanun koyucu hakime olanaklar tanımıştır (HUMK. m. 283, 284). Hal böyle iken ve sözleşmenin 8. maddesinde açıkça “keşif cetvelinde bulunan birim fiyatlar değişmeyeceğı gibi, yıl içerisinde herhangi bir fiyat farkı ve eskalasyon uygulanamaz” hükmüne taraflar serbest iradeyle yer vermiş olduğı halde, olayla ilgisi bulunmayan Yargıtay kararlarının varlığından bahisle fiyat farkına yüklenicinin hak kazandığına dair bilirkişi düşüncesinin aynen benimsenmesi ve bunun sonucu olarak fiyat farkına dair talebin kabul edilmesi doğru değildir. Sözleşmenin anılan bu açık hükmü bir yana, 28.8.1988 günlü encümen kararı gereğince yapılan sözleşmenin 26.9.1988 tarihli olmasına, işin aynı yıl içinde ve 12.12.1988’de bitirilmesine, sözleşme birim fiyatlarıyla uygulama yılı birim fiyatlarının aynı bulunmasına göre de yüklenicinin 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararından ayrıca yararlanması düşünülemez. O halde fiyat farkına dair istemin reddi gerekir.

3) Sözleşme, 2886 sayılı Yasaya göre yapılmış olduğundan anılan Yasanın 8. ve Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin 1. maddeleri uyarınca bu şartname hükümleri taraflar için

bağlayıcıdır. BİGŞ.'nin 41 ve 44. maddelerinde geçici ve kesin kabul işlemlerinin ne şekilde yapılacağı düzenlenmiştir. Bilirkişilerce de "kabul tutanağı" bulunmadığı saptanmıştır. Buna karşın ve yüklenicinin kesin kabul yapılması için İdareye verdiği dilekçenin 15.2.1988 tarihini taşıdığına, aynı tarihte idare yetkililerince mahallinde düzenlenen raporda noksan ve ayıplı işlerin tespit edildiğine bakılmaksızın -hakkında bu işteki tutumundan ötürü soruşturma başlatılan idare görevlisinin SSK.'ya gönderdiği yazıya dayanılarak işin 12.12.1988 tarihinde noksansız kabul edildiği sonucuna varılmış olması ve kesin hesabın buna göre çıkarılması da doğru değildir.

Sözleşmede yer almayan beş kalem işin yüklenici tarafından yapıldığı, davalı idarece buna ses çıkarılmadığı kabul edildiğine göre bu işlerin bedelinin sözleşme birim fiyatlarından değil vekaletsiz iş görme hükümleri dairesinde hesap edilmesi, davalı İdarece düzenlenen tutanakta belirlenen noksan ve ayıplı işlerden dolayı nefaset farkı gerekip gerekmeyeceğinin üzerinde durulması suretiyle konusunda ehil bilirkişi kurulundan rapor alınıp, oluşacak sonuç çerçevesinde hükme varılması yerine, çelişkili ve yetersiz rapora dayanılarak yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bu nedenlerle karar bozulmalıdır.

4) Davacı, yaptığı iş parasını ödemesi için davalı İdareye 10.4.1989 ve 3.7.1989 günlü yazılarıyla başvurmuş olduğunu ileri sürmüştü ve bu yazı örneklerini ibraz etmiştir. Bu yazıların davalı İdarece alındığı saptanacak ilk tebliğ tarihinde davalının temerrüde düşmüş olacağı düşünülmektedir. Faiz başlangıcına buna göre karar verilmesi gerekirken faizin dava tarihinden başlatılması da doğru değildir.